

Тема: Підсумкова робота (ДМ): спостереження за мовними та літературними явищами, проведення їх аналізу, власна мовна творчість

Мета: розвиток компетентностей

предметних і комунікативних: знання і розуміння сюжету роману «Айвенго»; уміння стисло або вибірково переказувати прочитане та/або почуте, відповідати на запитання, розкривати ідейний зміст твору, закладений в образну систему, характеризувати та порівнювати образи персонажів, виявляти в них ключові риси, виявляти схожість і відмінності між ними; висловлювати власне судження щодо подій і образів, підтверджувати свою думку цитатами з тексту;

ключових: розвиток уміння визначати головну і другорядну інформацію в тексті / медіатексті; формування умінь візуалізувати враження від почутого та/або прочитаного художнього тексту / медіатексту, коментувати та інтерпретувати художній текст; співвідносити зміст сприйнятого художнього тексту / медіатексту з історичним і культурним контекстом; проектувати власний життєвий досвід на описані у творі життєві ситуації.

Обладнання: підручники, зошити, ПК, презентація.

Тип уроку: урок формування нових знань, умінь та навичок.

Зміст уроку

I. Актуалізація знань

Хвилинка творчості: словесний портрет. Учні своїми словами, використовуючи авторські засоби, описують зовнішність Ребеки і Ровени.

II. Мотивація навчальної діяльності

Визначення очікуваних результатів відповідно до орієнтирів навчальної програми.

Вступне слово вчителя. У своєму романі В. Скотт яскраво описав три жіночі долі, визначені наперед самим ходом історії. Кожна з них заслуговує на співчуття і повагу. Ульріка, вона ж Урфріда, донька переможеного батьком Фрон де Бефа саксонського лицаря, стала рабинею, але не здалась і помстилася завойовникам, спаливши замок разом із Фрон де Бефом. Ребека, донька зневаженого і гнаного єврейського лихваря Ісака, не має майбутнього у світі жорстокого протистояння народів, політиків і релігій, тож залишає межі Англії. Ровена, вихованка Седріка, – благородна леді і чарівна дама, якій лицар присвячує свої подвиги.

Образи Ровени і Ребеки зіставлені самим автором як два типажі східної та європейської дівочої краси, місцева аристократка і чужинка, представниця маленького народу саксів, пригнобленого норманами, і представниця древнього та гнаного єврейського народу.

Спробуймо ж віднайти в тексті мовні засоби, використані автором, і використати їх у власній мовній творчості.

III. Сприйняття і засвоєння матеріалу

Робота з текстом у групах. Спостереження за описами зовнішньої краси героїнь.

Текст на с. 33–34 підручника: *«Ровена мала прегарну фігуру й була висока, але не настільки, щоб це впадало в очі. Лице мала біле-пребіле, проте довершена форма голови і*

шляхетні риси обличчя не допускали думки про безбарвність, часом поєднану з вродою занадто білолицих блондинок. Ясні блакитні очі під витончено вигнутими темними бровами, що надавали виразистості чолу, були неначе спроможні й запалювати, і власкавлювати, і наказувати, і благувати. До такого обличчя більше пасував лагідний вираз, та в цю хвилину свідомість природженої вищості та вияви загальної пошани додавали молодій саксонці величавості, яка підкреслювала дароване природою. Пишні світло-русяві коси, хвилясті від природи, були ще й зі смаком завиті в чарівні кучерики. Оздоблені самоцвітиками, вони не були заплетені: так було заведено в жінок шляхетного походження, вільнонароджених. На шії вона мала золотий ланцюжок – із невеличкою золотою ж таки ладанкою. На оголених руках блищали браслети. Поверх шовкової сукні кольору морської води накинена була ще одна, простора, довга, аж до землі, з дуже широкими рукавами, що ледь прикривали лікті. Ця друга сукня з тонкої-претонкої вовни була малиново-червона. До коміра був пришитий перетканий золотом шовковий серпанок, який можна було накидати або іспанським маніром на обличчя й декольте сукні, або на плечі».

Текст на с. 36–37 підручника: «Личко Ребеки справді могло витримати порівняння з обличчями найпишніших красунь Англії – навіть на суді в такого проникливого знавця, як принц Джон. Уся її постань була напрочуд доладна, і красу її ще підкреслював східний убір. Тюрбан жовтого шовку чудово пасував до смаглявого обличчя. Блискучі очі, горді дуги брів, гарної форми орлиний ніс, перлово-білі зубки і смоляно-чорні кучері, що окремими спіральками спадали на гарну шийку й груди, наскільки відкривала їх оку накидка з найдорожчого перського шовку з опукло вигантуваними квітками природних кольорів, – усе це створювало цілість таку принадну, що й найвродливіші з дівчат довкола неї не могли похвалитися такою звабою. Щоправда, оку відкрито було трохи більше, ніж звичайно, бо з багатьох золотих із перлами пряжок на її сукні три горішні через спеку були не застебнені. Діамантове кольє з підвісками незмірної вартості від того ще дужче впадало в очі. Ще з однієї прикраси – страусової пір'їни, прикріпленої до тюрбана всипаною діамантами пряжкою, – глузували та підсміювалися горді дами, що сиділи вище, але потай ті самі, що копчили носа, тяжко заздрили їй».

Бесіда-обговорення.

- Які риси зовнішності підкреслено в кожному із цих описів?
- Як опис убрання увиразнює національну своєрідність дівочої краси?
- Знайдіть у текстах епітети, порівняння і метафори.
- Чи знаходили ви в тексті роману враження різних персонажів із характеристикою зовнішньої краси героїнь? Прокоментуйте ставлення цих героїв до дівчат.
- Хто із двох героїнь вам сподобався більше, чим саме?

IV. Формування знань, умінь, навичок, компетенцій

Виконання інтерактивних вправ на відновлення тексту (по варіантах).

Портрет Леді Ровени: <https://learningapps.org/display?v=pkpgbbmht24>

Портрет Ребеки: <https://learningapps.org/display?v=pjrn7fc1t24>

Виконання тестових завдань на аналіз художніх особливостей тексту.

1. Описи зовнішнього вигляду персонажів – це...
А) пейзажі; Б) портрети; В) порівняння; Г) розповіді.
2. Який художній засіб вжито автором / перекладачем у фразі: «Блискучі очі, горді дуги брів, гарної форми орлиний ніс, перлово-білі зубки і смоляно-чорні кучері...»?
А) епітети; Б) порівняння; В) метафори; Г) гіперболу.

3. У вислові «суд такого проникливого знавця, як принц Джон» головним художнім засобом є...

А) епітет; Б) порівняння; В) метафора; Г) гіпербола.

4. Визначте, в якій частині речення автор вживає однорідні члени речення.

1) *Ясні блакитні очі під витончено вигнутими темними бровами, 2) що надавали виразистості чолу, були неначе спроможні й запалювати, і власкавлювати, і наказувати, і благувати.*

А) у першій частині; Б) у другій частині;

В) в обох частинах; Г) однорідні члени речення відсутні.

V. Закріплення матеріалу, узагальнення та корекція знань

Орієнтовний план порівняння жіночих образів: укладання плану або знайомство з планом (залежно від рівня підготовки класу).

I. Ровена й Ребека – головні героїні роману В. Скотта «Айвенго».

II. Спільне та відмінне в їхніх образах.

1. Портрети героїнь: саксонський та східний тип краси.

2. Вплив походження та умов життя на формування особистостей Ровени та Ребеки.

3. Роль героїнь у долі Айвенго.

4. Розкриття характерів героїнь в однакових і різних життєвих обставинах.

5. Авторське ставлення до своїх героїнь.

III. Моє особисте сприйняття образів Ровени та Ребеки.

Написання власної роботи (з опорою на представлений план). Твір – характеристика героїнь з елементами опису.

VI. Підбиття підсумків

Вправа «SMS». Уявіть, що ваш друг не був на занятті, але надіслав SMS: «Я захворів і пропустив урок. Що там було важливого та цікавого?». Напишіть SMS-відповідь другові.

Працюємо вдома

Виконайте завдання на узагальнення матеріалу за розділом (с. 81 підручника).